

Märkning av växtskyddsmedel 2022

Kemikalieinspektionen arbetar med att minska risken för att människor och miljö skadas av kemikalier. Vi är en statlig myndighet som kontrollerar att företag följer reglerna för kemiska produkter, bekämpningsmedel och kemikalier i varor. Vi prövar ansökningar om tillstånd för att sälja och använda bekämpningsmedel. För att främja god hälsa och bättre miljö utvecklar vi lagstiftning och andra styrmedel i Sverige, inom EU och internationellt.

Kemikalieinspektionen.

Artikelnummer: 511 500

Förord

Denna rapport beskriver ett tillsynsprojekt där Kemikalieinspektionen har kontrollerat märkningen för växtskyddsmedel. Rapporten riktar sig till företag, myndigheter och konsumenter.

Projektet genomfördes av Kemikalieinspektionens tillsynsavdelning. Johanna Stigwall och Catarina Björklund har varit projektledare. Lisa Ekstig, Eva Rackow, Oskar Rosencrantz, David Ryman, Åsa Skytt, Malin Stenström och Monica Wårnheim har deltagit i projektet.

Innehåll

Sammanfattning	4
Summary	5
1 Inledning	6
2 Metod och urval	6
2.1 Regler som kontrollerats	6
3 Resultat och diskussion	7
3.1 Märkningsbrister särskild växtskyddsmedelsmärkning	8
3.2 Märkning enligt CLP-förordningen samt svensk märkning	10
3.3 Åtgärder och fördelning av brister	10
4 Slutsatser	11
Ordlista	13

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen bedrev under 2022–2023 ett inspektionsprojekt inriktat på märkningen av växtskyddsmedel. Korrekt märkning är en förutsättning för att kunna säkerställa att användare får tillräcklig information om hur ett växtskyddsmedel ska användas och hur eventuella risker med produkten ska hanteras på ett bra sätt.

I projektet kontrollerades 116 produkter från 59 företag. I projektet fann vi att:

- Minst en brist identifierades i märkningen för 77 % av produkterna.
- För 24 % av de granskade produkterna identifierades brister av så pass stor betydelse att företaget behövde redovisa ny märkning.
- Ingen av bristerna bedömdes som så pass allvarlig att återkallelse från konsument krävdes.
- De vanligaste bristerna gällde kravet på att inkludera information om att det är förbjudet att återanvända förpackningen samt när uppgifter måste finnas outplånligt och tydligt på förpackningen.

Utifrån vad som framkommit i projektet ser vi ett behov av att följa upp märkningen för växtskyddsmedel även i framtida tillsynsprojekt.

Summary

The Swedish Chemicals Agency conducted an enforcement project focused on the labeling of plant protection products during 2022-2023. Correct labeling is a prerequisite for users to receive sufficient information on how a plant protection product should be used and how to properly manage any risks with the product.

In the project, 116 products from 59 companies were checked. In the project we found that:

- At least one deficiency was identified in the labeling for 77% of the products.
- For 24% of the checked products, the deficiencies were significant enough to warrant that the company had to submit amended labeling.
- None of the deficiencies were assessed to be so serious that a recall from the consumers was required.
- The most common deficiencies concerned the requirement to include the information that it is prohibited to re-use the packaging and when information must be included indelibly and clearly on the packaging.

Based on what emerged in the project, we see a need to follow up the labeling for plant protection products also in future enforcement projects.

More information on the labeling requirements can be found in the Swedish Chemicals Agency's brochure Labeling of plant protection products¹.

¹ The brochure can be downloaded on www.kemi.se/en/publications/brochures-and-leaflets/labelling-of-plant-protection-products

1 Inledning

Växtskyddsmedel används för att skydda växter inom exempelvis jordbruk, skogsbruk och trädgårdsnäring mot skadedjur och konkurrerande växter. Eftersom växtskyddsmedel är utformade för att ha en effekt på levande organismer är det viktigt att produkterna är godkända och används på rätt sätt. Att ett växtskyddsmedel är korrekt och tydligt märkt med uppgifter om hur produkten ska hanteras är grundläggande för att produkten ska kunna användas på ett säkert sätt. Om information saknas eller är felaktig kan det leda till att faror med produkten inte hanteras på ett tillfredsställande sätt utan att risker uppstår för de som använder eller kommer i kontakt med medlet, för miljön eller för den behandlade grödan.

Kemikalieinspektionen genomförde under 2022–2023 ett inspektionsprojekt där vi kontrollerade om märkningsuppgifterna på växtskyddsmedel var tillräckliga och korrekta.

2 Metod och urval

I projektet har märkningen av växtskyddsmedel granskats. Produkter granskades från nästan alla företag som innehar minst ett produktgodkännande för ett växtskyddsmedel på den svenska marknaden. , DE som valdes bort var de företag vars växtskyddsmedel redan hade granskats i ett annat inspektionsärende under det senaste året. Märkningsuppgifter begärdes in för upp till tre av varje företags växtskyddsmedel.

De brister som observerades vid granskningen sammanställdes och kommunicerades till företagen genom inspektionsmeddelanden. Företagen kunde då bemöta observationerna samt redovisa kompletteringar och åtgärder. För större brister behövde företagen redovisa åtgärder som visade att bristerna hade rättats till innan tillsynsärendena avslutades. För mindre brister uppmärksammades företagen på bristerna samt relevanta märkningskrav men de behövde inte skicka in ytterligare redovisning.

2.1 Regler som kontrollerats

Märkningen granskades utifrån de krav som finns i växtskyddsmedelförordningen (EG) 1107/2009, tillhörande märkningsförordning (EU) 547/2011 för växtskyddsmedel, förordning (EG) 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP-förordningen) samt förordning 2014:425 om bekämpningsmedel.

Punkt 1 i bilaga I till märkningsförordningen för växtskyddsmedel innehåller ett övergripande krav på att märkningen ska vara synlig och outplånlig. I bilagan finns även 21 underpunkter (punkt 1 a-u) om olika uppgifter som ska finnas med som exempelvis godkännandenummer, satsnummer, användningsområde och bruksanvisning. Alla 21 uppgifter är dock inte relevanta för alla växtskyddsmedel. Satsnummer och produktionsdatum (bilaga I punkt 1 f) trycks ofta på förpackningen i efterhand och har därför inte behövt framgå i det redovisade

etikettmaterialet. Att uppgifterna i märkningen är korrekta har kontrollerats mot villkoren i produktgodkännandet för respektive växtskyddsmedel. Dessa produktgodkännanden finns i bekämpningsmedelsregistret².

Märkningsförordningen anger även att vissa uppgifter som ”inte giftig” och ”oskadlig” inte får förekomma i märkningen för växtskyddsmedel. En utförligare beskrivning av märkningskraven finns i Kemikalieinspektionens broschyr Märkning av växtskyddsmedel³.

CLP-förordningen innehåller många krav både på hur en produkt ska vara märkt och på hur förpackningen i sig ska vara utformad. De krav från CLP-förordningen som vi har fokuserat på i detta projekt är att produkten ska ha de faropiktogram, signalord och faroangivelser som är relevanta utifrån produktens faroklassificering.

Förordning 2014:425 om bekämpningsmedel anger att växtskyddsmedel som tillhandahålls i Sverige ska vara märkta på svenska.

Tabell 1 - Regler som kontrollerats i projektet

Lagrum	Beskrivning av krav
Märkningsförordning 547/2011 Bilaga I	Bilagan listar uppgifter som varje förpackning av växtskyddsmedel ska vara märkt med. Det är bland annat uppgifter om godkända användningsområden, användningsvillkor och doseringsuppgifter. Att uppgifterna är korrekta kontrollerades mot respektive växtskyddsmedels produktgodkännande.
CLP-förordningen 1272/2008 artikel 19–21	Produkter ska märkas med de faropiktogram, signalord och faroangivelser som är relevanta utifrån produktens klassificering.
Förordning 2014:425 om bekämpningsmedel 2 kapitlet 10§	Ett växtskyddsmedel som tillhandahålls på marknaden i Sverige ska vara märkt på svenska.

3 Resultat och diskussion

Vi granskade 116 produkter från 59 olika företag som är innehavare av minst ett produktgodkännande för växtskyddsmedel i Sverige.

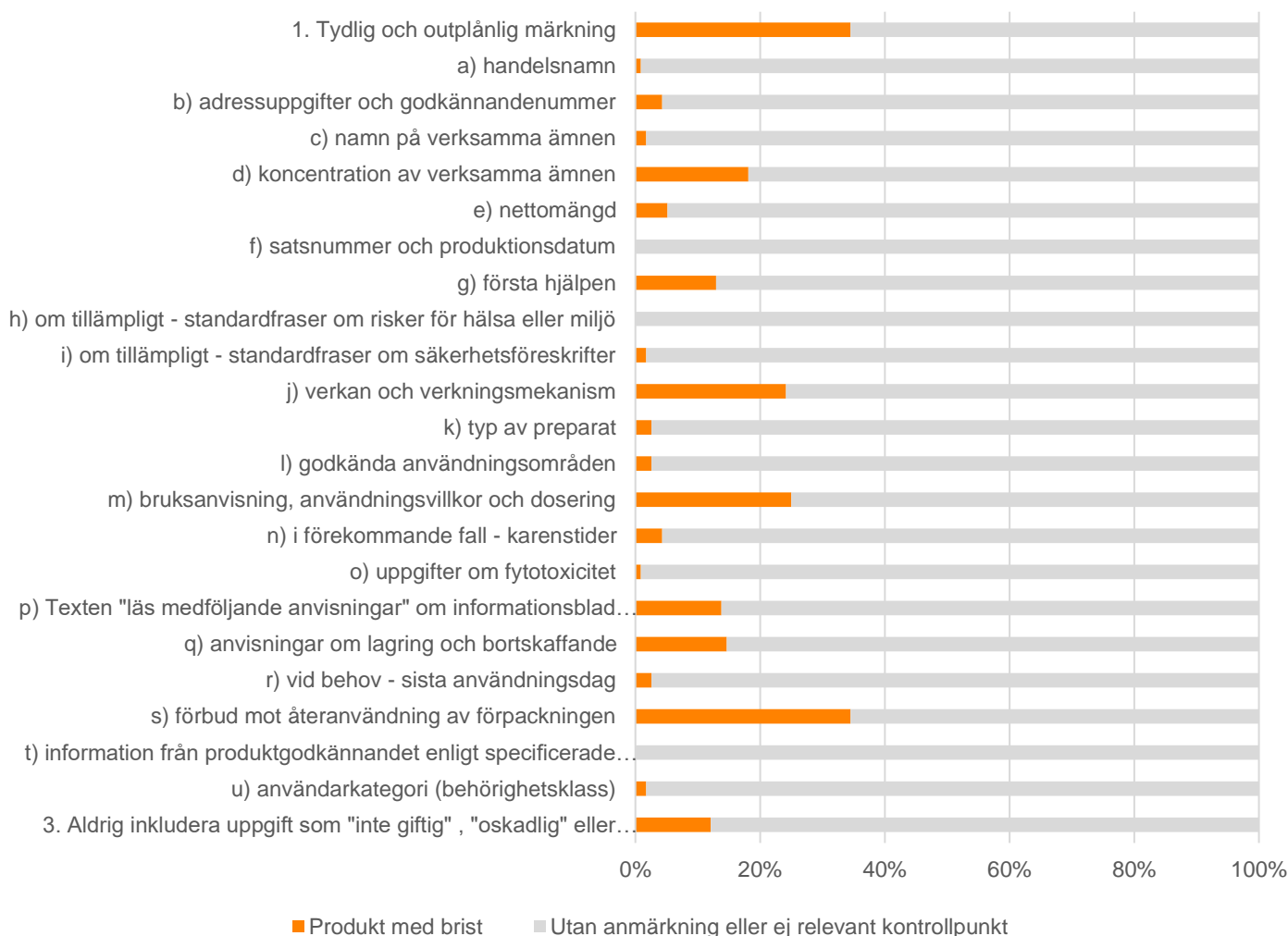
² Kemikalieinspektionens register över bekämpningsmedel: [Bekämpningsmedelsregistret \(kemi.se\)](http://Bekämpningsmedelsregistret(kemi.se))

³ Broschyren Märkning av växtskyddsmedel finns för nedladdning på www.kemi.se/publikationer/broschyror-och-foldrar/markning-av-vaxtskyddsmedel

3.1 Märkningsbrister särskild växtskyddsmedelsmärkning

De vanligaste bristerna som observerades gällde dels brister mot kravet på tydlig och outplånlig märkning (34 procent av produkterna), dels att det saknades information om att förpackningen inte får återanvändas (34 procent) samt att det fanns brister i bruksanvisningen (25 procent). Se Figur 1 nedan för en sammanställning av hur stor andel av de granskade produkterna som uppvisade brister avseende de olika märkningskraven i märkningsförordningen för växtskyddsmedel

Typer av märkningsbrister - särskild växtskyddsmedelsmärkning

Figur 1. Typer av märkningsbrister och andel av de granskade produkterna som uppvisade respektive brist. De vanligaste bristerna var brister mot kravet på tydlig och outplånlig märkning (34 procent) och att det inte fanns en upplysning om att förpackningen inte får återanvändas (34 procent).

3.1.1 Krav på tydlig och outplånlig märkning

34 procent av produkterna bedömdes inte leva upp till kravet om att varje förpackning ska vara tydligt och outplånligt märkt med uppgifterna som krävs enligt bilaga I i märkningsförordningen. Den vanligaste bristen mot kravet var att alla relevanta uppgifter inte fanns direkt synliga på förpackningen, utan att de exempelvis fanns på insidan av en utvikbar etikett. En sådan placering bedöms inte leva upp till kravet på tydlighet, då informationen blir synlig endast när etiketten vecklas ut. Särskilt vanligt var att uppgifter om produktens verkningsmekanism inte angavs tydligt på förpackningen.

Kravet på tydlig och outplånlig märkning gäller alla särskilda märkningsuppgifter för växtskyddsmedel utom de uppgifter som uttryckligen undantas från det kravet, genom punkt 2 i bilaga I i märkningsförordningen. Där anges att vissa uppgifter som till exempel bruksanvisningen kan stå i ett medföljande informationsblad. I de fall som en utvikbar etikett används leder kraven till att uppgifterna som inte behöver stå tydligt och outplånligt på etiketten kan placeras inuti den utvikbara etiketten. En vanlig lösning för de uppgifter som måste stå tydligt och outplånligt på förpackningen var att uppgifterna upprepades så att de fanns både på både det yttersta, synliga bladet och på det innersta bladet som är fäst mot förpackningen.

3.1.2 Information om förbud mot återanvändning

En vanlig brist (34 procent av produkterna) var att det saknades information om att det är förbjudet att återanvända förpackningen, förutom för registreringsinnehavaren under vissa förutsättningar. I kommunikationen med företagen framkom det att flera företag inte hade uppmärksammat att det inte räcker med att ge instruktioner kring säker bortskaffning av förpackningar för att leva upp till kravet. Vid en teoretisk återanvändning av en förpackning bortskaffas den inte utan fortsätter att användas, så informationskraven om förbud mot återanvändning respektive om hur produkten ska avskaffas gäller olika aspekter av hanteringen och båda uppgifterna ska anges (punkt 1 s respektive punkt 1 q i bilaga I i märkningsförordningen).

3.1.3 Otillåtna påståenden på växtskyddsmedel

12 procent av de granskade produkter beskrevs som ogiftiga eller inte skadliga. Det är en hög andel, med tanke på att sådana påståenden generellt inte alls förekommer på produkter som har en faroklassificering enligt CLP-förordningen utan huvudsakligen riskerar att finnas på produkter som inte har någon faroklassificering. Att så pass många produkter ändå hade påståenden där produkten beskrevs som exempelvis ogiftig eller inte skadlig tyder på en generell låg medvetenhet om att växtskyddsmedel aldrig får beskrivas på det sättet. Ett påstående som förekom på flera produkter var att produkten eller det verksamma ämnet var

naturligt. Det bedömdes som en brist eftersom många förknippar ordet naturligt med att något skulle vara ofarligt, även om ämnen kan ha skadliga egenskaper oavsett ursprung.

3.1.4 Övriga brister i växtskyddsmedelsmärkning

Relativt vanliga brister var att information saknades eller var bristfällig gällande koncentration av verksamt ämne (18 procent av produkterna) eller gällande anvisningar om lagring och bortskaffande av produkten (15 procent). Det var även relativt vanligt att uppmaningen ”läs medföljande anvisningar” saknades (14 procent) när den ska finnas och att information om första hjälpen-åtgärder saknades eller inte var tillfredsställande (13 procent). För övriga kontrollpunkter som inte tagits upp ovan förekom sällan brister (0–5 procent för respektive punkt). Det gäller exempelvis kraven på att inkludera godkännandenummer och godkänt användningsområde.

3.2 Märkning enligt CLP-förordningen samt svensk märkning

Förutom särskild växtskyddsmedelsmärkning granskades även faroklassificering och faroangivelser enligt CLP. Endast en brist påträffades specifikt gällande CLP-märkning, vilket gällde en produkt där klassificeringen inte hade uppdaterats utifrån att ett ingående ämne fått en ny harmoniserad klassificering. Vissa märkningsuppgifter som gäller för faroklassificerade kemiska produkter enligt CLP-förordningen krävs även utifrån krav i märkningsförordningen för växtskyddsmedel. För ett kemiskt växtskyddsmedel kan därmed till exempel en och samma skyddsfras krävas både enligt CLP och enligt märkningsförordningen för växtskyddsmedel. Sådana brister har då bara räknats en gång, under de specifika märkningskraven för växtskyddsmedel, och har inte räknats in som kontroller av CLP-märkning. Samtliga kontrollerade produkter levde upp till kravet om att ha svensk märkning.

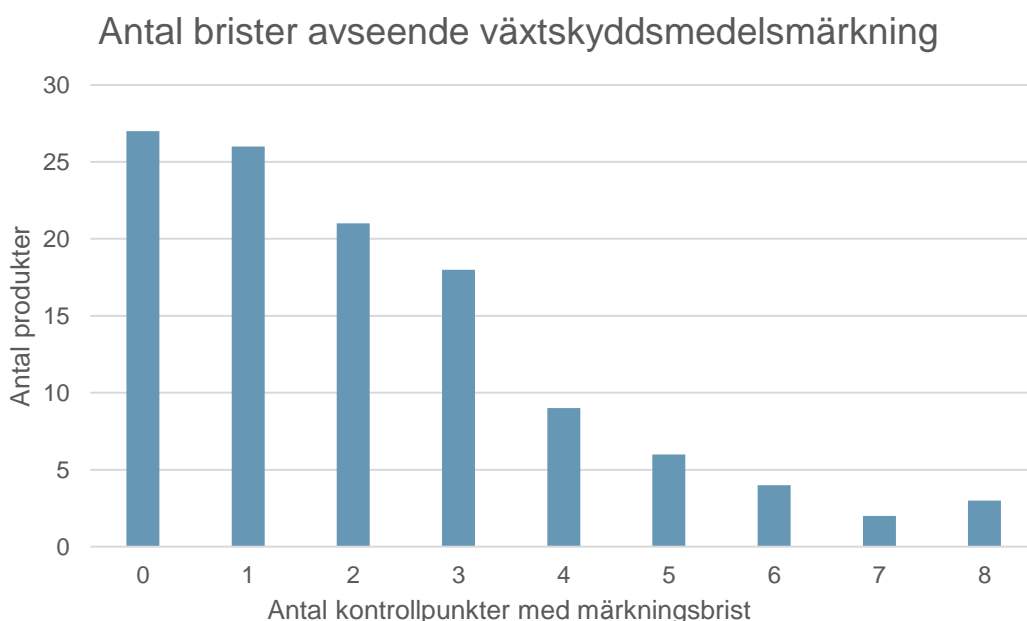
3.3 Åtgärder och fördelning av brister

Minst en märkningsbrist påträffades för 77 procent av de granskade produkterna. I de flesta fall rörde det sig om mindre brister som vi uppmärksammade företagen på, men där ingen uppföljning behövdes i tillsynsärendet. Exempel på sådana brister är att vissa informationspunkter som ska finnas outplånligt på förpackningen i stället stod i ett medföljande informationsblad. Ett annat exempel är att halten verksamt ämne inte angavs i både g/l och i viktprocent när så krävs.

24 procent av produkterna hade så pass betydande märkningsbrister att företagen behövde visa hur märkningen skulle rättas till kommande leveranser eller upplagor. Exempel på sådana brister var otydligheter i bruksanvisningen, som att det saknades information om hur lång tid som måste förflyta mellan behandlingar eller om exempelvis bara en behandling fick göras. Vid en helhetsbedömning av de berörda produkterna, som hur produkterna används, övrig

information på produkterna och deras riskprofil, bedömdes dock den förhöjda risken för felanvändning vara relativt låg. Ingen av bristerna bedömdes som så pass allvarlig att produkter behövde återkallas från konsument eller dras tillbaka från återförsäljarled. Följaktligen bedömdes det tillräckligt att märkningen åtgärdades till nästa produktion eller sändning av produkterna.

För varje produkt kunde upp till 23 kontrollpunkter om särskild märkning för växtskyddsmedel vara aktuella att kontrollera. Som mest påträffades produkter som hade brister gentemot 8 av kontrollpunkterna och i snitt hade produkterna brister gentemot 2 kontrollpunkter. Se Figur 2.

Figur 2 Antal märkningsbrister per produkt avseende krav i märkningsförordningen för växtskyddsmedel. Av de 116 granskade produkterna var det 27 som inte fick någon anmärkning gällande märkning. Vanligast var att brister identifierades för 1–3 kontrollpunkter gällande märkningen. Som mest påträffades brister mot 8 punkter. Som mest kunde 23 kontrollpunkter gällande märkning granskas per produkt.

4 Slutsatser

Majoriteten av de kontrollerade produkterna har i huvudsak haft en adekvat märkning men det finns även behov av förbättringar. Eftersom växtskyddsmedel är produkter som ska hanteras med försiktighet så är det viktigt med en komplett och tydlig märkning.

Den övervägande majoriteten av alla granskade växtskyddsmedel i projektet, 77 procent, hade minst en märkningsbrist. För 24 procent av produkterna fanns så pass betydande brister att företagen behövde visa att märkningen åtgärdats till nästa leverans eller upplaga. De särskilda märkningskrav för växtskyddsmedel som har kontrollerats i projektet är relativt detaljerade, i

och med att upp till 23 typer av uppgifter eller krav kunde vara relevanta att kontrollera för varje produkt. Det är därför inte förvånande att relativt många brister upptäcks. Antalet var dock något högre än vad vi förväntat oss med tanke på att företag som har gått igenom processen för att få ett växtskyddsmedel produktgodkänt i regel kan förväntas vara väl insatta i lagstiftningen kring växtskyddsmedel.

De märkningskrav som företagen verkade ha lägst kännedom om var kravet på att inkludera information om att det är förbjudet att återanvända förpackningen samt när uppgifter måste finnas outplånligt och tydligt på förpackningen. Relativt många företag verkade inte heller känna till att inga växtskyddsmedel får beskrivas som ofarliga eller liknande. Företagen i projektet har generellt varit måna om att skyndsamt rätta till brister och att öka sin kunskap om de punkter där märkningsbrister förekom.

Utifrån vad som framkommit i projektet utvecklar vi vårt informationsmaterial till företag och ser ett behov av att följa upp märkningen för växtskyddsmedel även i framtida tillsynsprojekt. I och med att vi i projektet eller andra inspektionsärenden kontrollerat alla företag som vid den aktuella tidpunkten var innehavare av något produktgodkännande för växtskyddsmedel på den svenska marknaden bör det rimligen innebära att företagens kunskap om märkningskraven har höjts. Följaktligen förväntar vi oss att se färre brister i framtiden.

Ordlista

Ord	Beskrivning
Bekämpningsmedelsregistret	Register över biocidprodukter och växtskyddsmedel som är godkända i Sverige. Uppgifterna handlar bland annat om produkternas godkännande gäller eller om de har upphört, på vilket sätt de får användas och vilka verksamma ämnen de innehåller. Registret nås på www.kemi.se .
CLP-förordningen	CLP - Classification, Labelling and Packaging. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.
Märkningsförordningen för växtskyddsmedel	Kommissionens förordning (EU) 547/2011 om märkningskrav för växtskyddsmedel.
Produktgodkännande av ett växtskyddsmedel	En administrativ handling genom vilken den behöriga myndigheten i medlemsstaten godkänner att ett växtskyddsmedel släpps ut på marknaden inom statens territorium. Ett produktgodkännande omfattar bland annat användningsvillkor för produkten.
Registreringsinnehavare (innehavare av produktgodkännande) för växtskyddsmedel	Varje fysisk eller juridisk person som innehar ett produktgodkännande av ett växtskyddsmedel.
Verkningsmekanism	Processen i vilken ett ämne har en effekt på en levande organism.
Växtskyddsmedel	<p>Växtskyddsmedel används i huvudsak för att skydda växter och växtprodukter inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk.</p> <p>Växtskyddsmedel definieras i växtskyddsmedelsförordningen som produkter, i den form som de tillhandahålls användaren, som består av eller innehåller verksamma ämnen, skyddsämnen eller synergister och är avsedda för någon av följande användningar:</p> <ul style="list-style-type: none">a) Att skydda växter eller växtprodukter mot alla skadegörare och förhindra angrepp av sådana, såvida inte huvudsyftet med dessa produkter anses ha att göra med hygien snarare än skydd av växter eller växtprodukter.b) Att påverka växternas livsprocesser, till exempel ämnen som påverkar deras växande på ett annat sätt än som näringsämne eller växtbiostimulant.c) Att bevara växtprodukters hållbarhet, om dessa ämnen och produkter inte omfattas av särskilda gemenskapsbestämmelser om konserveringsmedel.d) Att förstöra oönskade växter eller växtdelar, utom alger såvida inte produkterna används i jord eller i vatten för att skydda växter.e) Att hålla tillbaka eller förhindra oönskad tillväxt av växter, utom alger såvida inte produkterna används i jord eller i vatten för att skydda växter.
Växtskyddsmedelsförordningen	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden.

Kemikalieinspektionen

Box 2, 172 13 Sundbyberg
08-519 41 100

Besöks- och leveransadress

Löfströms Allé 5, 172 66 Sundbyberg
kemi@kemi.se

www.kemikalieinspektionen.se

KEMI
Kemikalieinspektionen